Anca URSA
(Universitatea de Medicină
și Farmacie „Iuliu Haţieganu”
Cluj-Napoca)

Matrioska textuală în receptarea scrisă a românei ca limbă străină: lecturi gradate şi activităţi specifice

Abstract: (Text Matrioska in Written Reception of Romanian as a Foreign Language: Graded Readings and Specific Activities) One of the present challenges of RFL is the adaptation of the written text to the level of study of the students. Unlike other European languages, in Romanian there has not yet been an editorial initiative that would offer collections of texts adapted for levels of difficulty, from A1 to C2, according to the CEFRL, and that would thus come to the aid of foreigners who intend on improving their level of Romanian through reading. It is known that an A1 student can read an A1+ or even an A2 text, but starting with B1 upwards the inferences that permit to attain meaning are almost impossible. Therefore, an adaptation of the same text on different levels allows not only the avoidance of the frustration of the reader who is insufficiently or over qualified for its reception, but also the transformation of the respective text into an efficient and useful instrument for the development of other communicational competences. Such a series can be used successively by a homogenous group that evolves together, but it proves its usefulness especially in the case of a heterogeneous group, where it can efficiently answer to the expectations of students who were evaluated according to the common framework. Starting from a narrative nucleus on the topic of travelling, we propose 4 variants of the same text, from A1 to B2, with activities that are adequate for the corresponding level of difficulty.

Keywords: extensive reading, graded readers, common framework, Romanian language, topic of travelling

Rezumat: Una dintre provocările actuale ale RLS este adaptarea textului scris la nivelul de studiu al cursanţilor. Spre deosebire de alte limbi europene, în română nu s-a manifestat încă o iniţiativă editorială care să ofere colecţii de texte adaptate pe nivele de dificultate, de la A1 la C2, conform CECRL, şi care să vină astfel în sprijinul străinilor ce intenţionează să-şi îmbunătăţească prin lectură nivelul de limbă română. Se ştie că un student de A1 poate să citească un text de A1+, poate chiar A2, dar deja de la B1 în sus inferenţele care permit obţinerea sensului sunt aproape imposibile. Deci, o adaptare a aceluiaşi text pe nivele diferite permite nu numai evitarea frustrării cititorului insuficient sau prea calificat pentru receptarea lui, ci şi facilitează transformarea respectivului text într-un instrument eficient şi util pentru dezvoltarea altor competenţe de comunicare. O asemenea serie poate fi folosită succesiv de un grup omogen, care evoluează împreună, dar îşi dovedeşte utilitatea în special în cazul unei grupe neomogen, unde se poate răspunde eficient asteptărilor unor cursanți evoluați în raport cu nivelul comun. Pornind de la un nucleu narativ pe tema călătoriei, propunem 4 variante ale aceluiaşi text, de la A1 la B2, cu activități adecvate nivelului de dificultate corespunzător.

Cuvinte-cheie: citire extensivă, cărți gradate, cadrul comun, limba română, tema călătoriei

Introducere

Textele gradate au o evoluție didactică și editorială deja consistentă în învățarea limbilor străine, în special a englezei, dar și a germanei, a francezei, a spaniolei și a italienei. Editurile importante – Oxford, MacMillan, Penguin, Cambridge UP, Egmont etc.– au serii populare cu titluri diverse, de la operele clasice ale lui Shakespeare, până la romane de mistere sau cărți de călătorie. Fie același text este adaptat la nivele de receptare

BDD-A31343
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:54:03 UTC)

diferite, de la A1 până la C1-C2, fie, mai frecvent, fiecare nivel include o bibliografie asociată cu temele cele mai populare. Spre deosebire de alte limbi europene, în română nu s-a manifestat încă o inițiativă editorială care să ofere colecții de texte adaptate pe nivele de dificultate, de la A1 la C2, conform CECRL, şi care să vină astfel în sprijinul străinilor ce intenționează să-şi îmbunătățească prin lectură nivelul de limbă română. Se știe că un student de A1 poate să citească un text de A1+, poate chiar A2, dar deja de la B1 în sus inferențele care permit obținerea sensului sunt aproape imposibile. Deci, o adaptare a aceluiaşi text pe nivele diferite permite nu numai evitarea frustrării cititorului insuficient sau prea calificat pentru receptarea lui, ci facilitează și transformarea respectivului text într-un instrument eficient şi util pentru dezvoltarea altor competențe de comunicare.

Lucrarea de față își propune să fie o descriere și o deschidere spre un viitor proiect editorial, un volum care să reunească mai multe texte gradate în limba română, cu teme și tipuri de discurs diferite, în funcție de interesul profesorului de RLS sau al cursanților. Cum se poate vedea mai jos, inspirația și punctul de start îl reprezintă chiar compozițiile studenților străini inițiați parțial în limba română.

Metodă și material

Receptarea textului scris, conform Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi, se face, la fel ca în cazul altor competențe de comunicare, în mod gradat și adaptat la bagajul operațional al fiecăruia dintre cele 6 nivele, A1-C2. De obicei, textele gradate sunt limitate ca dimensiune, de la câteva rânduri la câteva zeci de pagini. Fie sunt inventate și îmbogățite gradat de profesori pentru nevoile grupei de elevi/studenți, fie sunt versiuni simplificate ale textelor clasice, povești, proză scurtă sau chiar romane. De fiecare dată, gradarea unui text, în direcția îmbogățirii sau „perierii" lui, se face la toate etajele componentei lingvistice: vocabular, gramatică (morfologie și sintaxă), semantică, ortografie.

Conceptul pe care se construiesc aceste calupuri este *citirea extensivă* (*extensive reading*), adică ceea ce cursantul care învață limba a doua citește pe lângă textele studiate în clasă și, de obicei, din plăcere. Cu o vechime de mai bine de un secol, când era recomandată în studierea latinei, citirea extensivă se opune *citirii intensive*. Ultima se concentrează pe înțelegerea unui text scurt, dar mai dificil, punând în centru limbajul, mai mult decât sensul transfrazal. Cea extensivă urmărește în primul rând achizițiile de vocabular, prin inferențe: cititorul va alege cărți apropiate de nivelul de limbă achiziționat și cuvintele noi, nu foarte numeroase, vor fi deduse inferențial din context. Pentru că mizează pe alegerea voluntară de lecturi a cursantului, se presupune că motivația de învățare a limbii va crește inclusiv prin beneficiile percepute afectiv.

Utilitatea lecturilor extensive a stârnit dispute aprinse între teoreticienii domeniului. După valul de entuziasm aferent din didactica limbilor străine, de la sfârșitul anilor `90, Cobb a dezvoltat un studiu pe computer care să evalueze cantitativ eficacitatea citirii extensive și care a dus la concluzia că există o probabilitate minimă ca doar lectura liberă și extensivă să ducă la un fond lexical adecvat (2000 de familii de cuvinte), chiar în cele mai favorabile circumstanțe (Cobb 2007, 38). De cealaltă parte, și în dialog polemic cu Tom Cobb, McQuillan & Krashen (2008) recalculează cuvintele cele mai frecvente și ocurențele lor în corpusul pe care l-ar parcurge un

BDD-A31343
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:54:03 UTC)

cursant în doi ani de L2. În fine, în coerența ultimilor doi, cercetătorul Paul Nation, a contribuit în ultimii 20 de ani, cu studii longitudinale și analize consistente și foarte precise în calcule, la legitimarea citirii extensive ca generator principal și suport al lexicului achiziționat de o persoană în limba a doua. El pornește de la premisa că citirea extensivă a receptorilor de L2 este de fapt puntea autoconstruită prin lectură care ar lega lexicul de bază al cursantului – 3000 de cuvinte – de vocabularul cvasicomplet de 9000 de cuvinte, ce permite abordarea unor texte mai provocatoare: articole de ziar, romane, piese de teatru clasice etc. (Nation 2014, 14). Într-un articol ulterior pledează pentru includerea citirii extensive în cursul de L2, schematizând în final 8 principii care să garanteze funcționalitatea activității, de la timpul alocat, până la cartonașele de cuvinte necunoscute, create de cursanți (Nation 2015, 143). În toate intervențiile, Nation postulează necesitatea păstrării raportului cuvinte știute/cuvinte noi de 98% - 2%. Prin urmare, textele gradate ar asigura, controlat, cele două procente care păstrează echilibrul între fluența lecturii, dată de bagajul de cunoștințe și curiozitatea față de elementele noi. Direcția fundamentată de Nation a fost confirmată de alți doi cercetători printr-un experiment inedit: ei au monitorizat creșterea performanțelor la un text TOEIC cu o jumătate de punct pentru fiecare oră de citit independent (Krashen & Mason 2015, 10). Mai mult, evoluția este măsurabilă nu este numai la nivelul lexicului, ci și la celelalte competențe de comunicare, în special exprimarea orală și scrisă.

Dacă revenim la româna ca limbă străină, n-am putut identifica până în prezent colecții de texte pe nivele de studiu diferite. Nu luăm în considerare paragrafele din manualele de RLS ale ultimilor ani. În schimb, nu sunt de trecut cu vederea două dicționare din anii `80 ce pot servi drept instrumente utile în redactarea unor texte de A1-A2. Este vorba de lucrarea lui Viorel Pâltineanu (1980, primele 1000 de cuvinte), respectiv a Mariei Iliescu *et alii* (1981, 1994, primele 3000 de cuvinte). Cel mai util instrument este însă de departe *Descrierea minimală a limbii române* (2014), creat de o echipă clujeană coordonată de Elena Platon. Primele patru nivele de limbă, conform CECRL, sunt descrise și exemplificate punctual, în câte trei mari paradigme: funcțiile comunicative, construcția comunicării și tipuri de texte.

În continuare, ne propunem să exemplificăm conceptul de text gradat cu o istorioară rescrisă pentru fiecare din nivelele A1-B2. Pentru moment, e dificil să ne imaginăm, ca în cazul englezei, o adaptare a scrierilor clasice românești mai vechi sau mai noi, fie că vorbim de operele lui Caragiale, Eliade sau Cărtărescu. De aceea, am pornit chiar de la creațiile studenților străini care învață RLS și care au compus, într-un proiect recent[1], narațiuni românești ilustrate, pe platforma educativă Storybird.com.

Text-pretext: rescrierea pe nivele

Textul-nucleu care va fi gradat în cele ce urmează, simplificat sau amplificat, aparține lui Mark Haller, încă student la linia engleză a UMF Cluj, Facultatea de Medicină. În urmă cu doi ani, când l-a compus, Mark era anul II și avea un nivel de A2+. Prin urmare, varianta originală, foarte puțin modificată, va fi a doua în seria de mai jos. Pentru că dificultatea va urca progresiv, vom marca în text elementele adăugate sau

[1] Anca Ursa, "Storybooks as a Way to Improve Language and Cultural Literacy" în *Philologica Jassyensia*, an XIV, nr. 1/2018 (27), p. (în curs de apariție).

BDD-A31343
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:54:03 UTC)

înlocuite, pentru o mai ușoară observare a complicării progresive. Fiecare calup va fi analizat structural, în coerența CECRL și a *Descrierii minimale…* (Platon *et alii* 2014). Vom insista pe descrierea instrumentelor lingvistice, întrucât celelalte două descriptive funcționale rămân neschimbate. Tipul de text e narativ, iar funcțiile comunicative sunt limitate și iterative: convențiile sociale (salutul, prezentarea) cererea și oferirea de informații (identificarea, justificarea), exprimarea sentimentelor (dorința), influențarea acțiunilor (invitația, oferta), și actele reparatorii (autocorectarea) .

A1

Pufuleț este un urs mic și maro. El locuiește cu familia lui în munți. Într-o zi mama lui spune o poveste despre noroc. Pufuleț decide că e momentul pentru căutarea lui. Lumea e mare și norocul sigur e acolo undeva. Mama Urs e tristă, dar înțelege această dorință.

În pădurea colorată se întâlnește cu o vulpe mare și spune fericit: „Aici e norocul!”. Vulpea răspunde că aici e numai casa ei, unde stă cu familia și prietenii. Apoi, ajunge la o apă mare. Acolo înoată mulți pești și chiar o balenă. Ursulețul întreabă: „Voi ați văzut norocul? Aici este?” Balena răspunde că nu a văzut norocul, aici e doar casa ei. Pufuleț continuă călătoria și ajunge departe, într-un loc cu multă zăpadă. Acolo întâlnește un urs alb și e sigur de ajutor: „Aici este norocul!” spune el cu bucurie. Ursul alb răspunde: „Și eu am căutat norocul, dar fără rezultat. Acum sunt obosit, nu mai caut. Stau aici cu familia și prietenii. Poți să stai cu noi, dacă vrei.” Dar lui Pufuleț nu îi place ideea și pleacă…

După multe aventuri, ursulețul nostru are un gând-surpriză: „Mi-e dor de casă!” Revine în munți și descoperă că Mama Urs e la ușă, în așteptare: „Am fost departe și am văzut multe. Am găsit norocul!”. „Unde?” întreabă mama. „Aici. Norocul este acolo unde trăiești, ai familia și prietenii iubiți!” Uneori norocul e lângă noi, dar nu știm. Descoperim asta doar după un timp.

Textul de A1 este o variantă „periată”, adică simplificată, a poveștii lui Mark. Narativul se schițează ghicit, calupul de A1 este mai mult o îmbinare de descrieri de persoane și de locuri. Nu depășește 15 rânduri, enunțurile sunt scurte, de obicei cu un singur predicat. Se utilizează cuvinte simple, nederivate, iar verbele sunt în general active și folosite la prezent: *trăiește*, întreabă, spune, descoperim etc. Apare conjunctivul, dar numai la persoana a II-a - *stai*. Există un singur dativ, folosit cu nume de persoană, *lui Pufuleț*. În exprimarea coerenței și a coeziunii, nu am depășit nivelul cel mai accesibil: și, dar, că, să. La nivel lexical, am introdus un cuvânt presupus nou – „doar” – care se descifrează ușor, deoarece urmează sintaxa și topica sinonimului său „numai”. În plus, are două ocurențe. Din registrul oral, am folosit varianta populară a demonstrativului, *asta*, dar nu în poziție cheie care să afecteze comprehensiunea și, din nou, deductibilă inferențial.

A2

A fost odată un ursuleț pe nume Pufuleț, care a locuit toată viața cu familia într-o peșteră călduroasă. Într-o zi ursulețul s-a decis să meargă în lumea mare să caute norocul. El a auzit multe despre călătoriile urșilor de vârsta lui! Mama lui a rămas foarte tristă...

BDD-A31343
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:54:03 UTC)

La capătul pădurii ursulețul a admirat multe flori colorate și copaci înalți până la cer. De asemenea, a putut asculta cântece de păsări cum n-a mai auzit până atunci. Deodată a văzut ceva deosebit: o pisică mare! Ursulețul a spus: „Aici este norocul!” Pisica mare, care era de fapt o vulpe, i-a răspuns: „Nu, aici este casa mea, aici trăiesc cu familia și prietenii mei.” Decepționat, ursulețul s-a dus mai departe... Într-o apă mare și cam rece, a văzut niște pești care dansează și o familie de balene care se amuză în apă. Ursulețul a spus: „Aici este norocul.”. Însă balena a răspuns „Nu, aici este casa și familia mea.” Ursulețul a plecat decepționat. Deodată ursulețul a văzut un urs alb și a spus bucuros: „Aici este norocul!” Ursul alb a răspuns: „Și eu am căutat norocul. Obosit de căutare, sunt aici acasă cu familia și cu prietenii. Dacă dorești, poți sta cu noi.” După ce i-a mulțumit, din cauză că nu i-a plăcut ideea, ursulețul a plecat .

El a călătorit mai departe, hotărât să caute norocul. A văzut multe locuri prin lumea întreagă și a strâns multe impresii. Timpul e un bun sfătuitor. Si ursulețul nostru a avut mult timp pentru asta. La un moment dat a realizat: „Dacă stau să mă gândesc bine... Mi-e dor de casă. O să pornesc înapoi chiar acum.”Așa că s-a întors în munți, la peștera lui călduroasă și a descoperit că Mama Urs l-a așteptat nerăbdătoare la ușă. Pufuleț i-a spus cu drag: „Am fost departe și am văzut multe. Am găsit norocul!”. „Unde?” l-a întrebat mama uimită. „Aici. Norocul este acolo unde trăiești, ai familia și prietenii pe care îi iubești și ei te iubesc!” Uneori cele mai simple lucruri sunt în fața noastră. Ursulețul a găsit în sfârșit norocul. A hotărât să stea mereu pe lângă casă și au trăit cu toții fericiți până la adânci bătrâneți.

Cuvintele subliniate aparțin în marea majoritate claselor gramaticale specifice A2 (Platon *et alii* 2015, 36-45). Verbele sunt la perfect compus, forme active sau reflexive (*s-a decis, s-a dus*), dar și la viitor popular (*o să pornesc*) sau la modul conjunctiv, persoana a III-a (*să caute, să stea*). Apar pronume în acuzativ și în dativ, inclusiv forme scurte (îi iubești, l-a întrebat, i-a răspuns). De asemenea, se întâlnesc substantive în genitiv, cu locuțiuni specifice (*călătoriile urșilor*, *la capătul pădurii*). Pentru exprimarea circumstanțelor, sunt expresii noi, dar ușor de înțeles: *deodată, la un moment dat, după ce.* Elementele noi, la nivel de coeziune și coerență sunt unul de opoziție (însă), unul de cauză (*din cauză că*) și unul de asociere (*de asemenea*).

La nivel lexical, în primul rând am lăsat formulele fixe de poveste, de la început și de la sfârșit, așa cum a ales Mark. Chiar dacă au o structură morfologică puțin greoaie, aspectul clișeizat le face ușor de transpus în L2. Am introdus cuvinte specifice nivelului A2, fie prin referentul abstract (*decepționat, sfătuitor, uimită*), fie prin apartenența la stratul vechi latin (*a strâns*), la abstratul slav (*peșteră*, *nerăbdătoare*) sau de proveniență maghiară (*hotărât*) care le face mai puțin transparente în L1.

B1

A fost odată un ursuleț care se numea Pufuleț și care locuia cu familia într-o peșteră călduroasă. Într-o zi, după ce povestea mamei despre noroc a fost auzită din nou și din nou, ursulețul cel poznaș s-a decis să meargă în lumea mare, să-și caute norocul. El a auzit multe despre călătoriile urșilor de vârsta lui, se știe că vine o vreme când înțelegi care ți-s dorințele și faci tot ce poți să le vezi împlinite! În ochii mamei lui jucau două lacrimi, dar știa că trebuie să-și lase puiul să plece.

BDD-A31343
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:54:03 UTC)

La capătul dinspre lac al pădurii, ursulețul a admirat multe flori colorate și copaci înalți până la cer, putând asculta cântece extrem de melodioase de păsările zglobii cum n-a mai auzit până atunci. Deodată a văzut ceva ieșit din comun: o pisică ce i s-a părut gigantică! Ursulețul a spus pe jumătate speriat, pe jumătate încântat: „Aici este norocul!" Vulpea - căci vulpe era de fapt creatura aceea - i-a răspuns alintat: „Nu, aici este casa mea, aici trăiesc cu familia și prietenii mei." Chiar dacă era un pic dezamăgit, ursulețul s-a dus mai departe... Într-o apă mare și rece ca un sloi, a văzut niște pești oarecare care dansau și o familie de balene care se amuza în apă. „Aș zice că este norocul", a spus cumva îndoit Pufuleț. Însă balena a răspuns „Nu, aici este casa și familia mea." Ursulețul a plecat posomorât. Deodată ursulețul a văzut un urs alb. „Ursule Alb, spune-mi și mie te rog, aici este norocul?" a mai încercat el o dată. Ursul alb a răspuns: „O, dragul moșului, și eu am căutat norocul când eram de vârsta ta. Am umblat atât de mult încât, obosit de atâta rătăcire, m-am întors fără regrete acasă la familie și la prieteni. Dacă dorești, poți sta cu noi." După ce i-a mulțumit și a cântărit un pic lucrurile, ursulețul a plecat.

El a călătorit mai departe, hotărât să dea de noroc, chiar dacă niciunul din prietenii întâlniți nu l-au putut ajuta. A văzut multe locuri prin lumea întreagă și a strâns multe impresii. Timpul e un bun sfătuitor. Si ursulețul nostru a avut mult timp să fie sfătuit. La un moment dat și-a dat seama: „Dacă stau să mă gândesc bine... Mi-e prea dor de casă. O să pornesc înapoi exact acum." Așa că s-a întors în munți, la peștera lui călduroasă și a descoperit că Mama Urs îl aștepta la ușă, cu aceeași privire tristă. Pufuleț i-a spus cu drag: „Am fost departe și am văzut multe. Am găsit norocul!". „Unde?" l-a întrebat mama puțin uimită, aproape necrezând ce aude. „Aici. Norocul este acolo unde trăiești, ai familia și prietenii pe care îi iubești și care te iubesc!" Uneori cele mai simple lucruri sunt alături. Ursulețul a găsit în sfârșit norocul. A hotărât să stea mereu pe lângă casă și au trăit cu toții fericiți până la adânci bătrânețe.

Progresia dificultății textului e din nou cel mai ușor vizibilă la nivelul gramaticii. Ca formă verbală specifică apare, în primul rând, imperfectul (*se numea, locuia, jucau* etc.), mai firesc decât prezentul în concordanță cu perfectul compus al narațiunii. Dar sunt și verbe la condițional prezent (*aș zice*), la imperativ (*spune-mi*), la gerunziu (*putând, necrezând*) și la diateza pasivă (*a fost auzită, să fie sfătuit*), toate achiziții noi ale nivelului B1. Substantivul în vocativ are două ocurențe (*Ursule Alb, dragul moșului*), iar formele inedite de pronume sunt cele reflexive în dativ (*să-și caute, să-și lase*), negativul *niciunul* și nehotărâtul *oarecare*. Un adjectiv la superlativ absolut aduce expresivitate textului: *extrem de melodioase.* Apar articolele genitival și demonstrativ *al* (*pădurii*), *cel (poznaș)*. Coerența textuală e completată de concesie (*chiar dacă*) și de corelație (*atât de… încât*).

Lexicul primește o nouă dimensiune, deoarece la B1 debutează frazeologia. Chiar dacă nu putem vorbi deocamdată de expresii idiomatice care ascund metaforic sensul, nivelul cuprinde locuțiuni și expresii ce păstrează încă semantica elementelor componente: *două lacrimi jucau în ochi, pe jumătate, rece ca un sloi, a cântărit lucrurile, să dea de…, și-a dat seama*. Singurele cuvinte pentru care cursantul ar avea nevoie de dicționar, în cazul în care procesul inferențial eșuează, sunt *poznaș, posomorât, zglobii, rătăcire*.

BDD-A31343
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:54:03 UTC)

B2

A fost odată un ursuleț căruia toată lumea îi spunea Pufuleț și care locuia cu familia într-o peșteră călduroasă nevoie mare, cum nu se mai văzuse prin părțile acelui ținut. Într-o zi, după ce povestea mamei despre noroc a fost auzită din nou și din nou, ursulețul cel poznaș s-a decis să-și ia lumea în cap, să-și caute nu numai norocul, ci și rostul în lume. Când își pregăti rucsăcelul, în ochii mamei lui jucau două lacrimi, dar înțeleapta Mama Urs știu că trebuie să-și lase puiul să plece, cu toată părerea de rău.

La capătul pădurii, ursulețul a găsit de admirat o mulțime de flori colorate și copaci atât de înalți, încât unora le ajungea vârful la cer. De asemenea, a putut asculta cântece melodioase de păsărele zglobii cum n-a mai auzit până atunci. Deodată a văzut ceva ieșit din comun: o pisică a cărui înfățișare i s-a părut stranie! Ursulețul a spus pe jumătate speriat, pe jumătate încântat: „Aici să fie norocul…?" Vulpea - căci vulpe era de fapt creatura aceea - i-a răspuns dezmierdat: „Nu, aici este casa mea, aici trăiesc eu cu familia și cu prietenii mei." Chiar dacă elanul i s-a mai dezumflat, ursulețul s-a dus mai departe... Într-o apă mare și rece de-ți tăia respirația, a văzut niște pești care dansau și o familie de balene care făcea tumbe. „Aș zice că este norocul", a spus cumva îndoit Pufuleț. Însă balena cea mai albă, spre deosebire de vulpe, i-a spus cu milă și regret: „Nu, aici este casa și familia mea." Ursulețul a plecat simțind că i se pune o piatră pe inimă. După o vreme, ursulețul a văzut un urs alb și s-a îndreptat spre el plin de speranță, ca și cum n-ar fi primit adineaori două răspunsuri derutante. „Ursule Alb, spune-mi și mie te rog, aici este norocul?" a mai încercat el totuși. Ursul Alb a răspuns: „O, dragul moșului, și eu am încercat să dibuiesc norocul când eram de vârsta ta. Am umblat atât de mult încât, obosit de atâta rătăcire, m-am întors fără regrete acasă la familie și la prieteni. Dacă dorești, poți sta cu noi." După ce i-a mulțumit și a cântărit un pic lucrurile, ursulețul a plecat.

El și-a văzut de drum mai departe, hotărât să dea de urma norocului, chiar dacă nimeni nu l-a putut călăuzi. A văzut multe locuri prin lumea întreagă și a strâns multe învățături. Timpul și urșii bătrâni sunt cei mai buni sfătuitori, orice tânăr urs poate depune mărturie. La un moment dat și-a luat inima-n dinți și a rostit ceea ce știa de mult: cel mai bine e acasă, din punctul lui de vedere nu poate fi altfel. A pornit șontâc-șontâc spre peștera lui părintească, unde Mama Urs îl aștepta la ușă, ca și cum ar fi înlemnit acolo de când i-a plecat puiul. Pufuleț i-a spus: „Am fost departe și am văzut multe. Am găsit norocul!". „Unde?" l-a întrebat mama după o tăcere stupefiată. „Aici. Norocul este acolo unde trăiești, ai familia și prietenii pe care îi iubești și care te iubesc!" Uneori cele mai simple lucruri sunt la o aruncătură de băț. Ursulețul a găsit în sfârșit norocul. A hotărât să stea mereu pe lângă casă și au trăit cu toții fericiți până la adânci bătrânețe.

La nivelul B2 rămâne relativ puțină gramatică de învățat, și aceea folosită rar sau în contexte speciale. Verbul are doar câteva forme noi: perfect simplu (își pregăti, știu), mai mult ca perfect (*nu se mai văzuse*), condițional-perfect, asociat în textele narative cu concesia, de obicei (*n-ar fi primit*, *ar fi înlemnit*), supin (*de admirat*). Pronumele/adjectivele pronominale sunt epuizate la nivelul anterior, dar apar forme de dativ/genitiv pentru demonstrative, relative, interogative, nehotărâte (*acelui, unora, a cărui*).

BDD-A31343
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:54:03 UTC)

Asocierea, opoziția, referința apar prin termeni specifici nivelului (*nu numai… ci și, spre deosebire de, din punctul de vedere…,*) și asigură coeziunea și coerența poveștii.

Dificultatea sporită a textului e dată mai mult de semantică și nu de gramatică, așa cum era la nivelele anterioare. Pe lângă arhaisme și neologisme cu un grad de dificultate sporit (*dezmierdat, adineauri, să dibuiesc, înlemnit, stranie, stupefiată*), locuțiunile și expresiile idiomatice impun cu adevărat un nivel de limbă post-intermediar: *nevoie mare, să-și ia lumea în cap, i s-a dezumflat elanul, și-a luat inima-n dinți, a pornit șontâc-șontâc.*

Ca o concluzie la acest subcapitol, ne-am străduit să respectăm câteva principii importante în gradarea textului. În primul rând, lungimea și accesibilitatea paragrafelor e în directă legătură cu viteza și fluența în citire la fiecare nivel, așa încât să se poată lucra simultan cu o grupă heterogenă și să se respecte aproximativ același timp de lectură. În al doilea rând, instrumentele gramaticale și volumul lexical este acela pe care studentul le-ar avea la sfârșitul nivelului, la finalul unui parcurs didactic complet. Presupunând că am luat corect în considerare aceste aspecte, primul beneficiu al lecturii gradate este de verificare și confirmare a competenței de receptare scrisă, dar și a celorlalte competențe de comunicare ale cursantului pe nivelul respectiv. Abia în al treilea rând, am adăugat cele două procente de lexic nou despre care vorbește Nation ca elemente inedite permise în lectura extensivă.

Uzul didactic al textelor gradate

Am folosit intenționat termenul *uz* în subtitlu, pentru a sublinia încă o dată caracterul opțional al textelor gradate. Lectura lor extensivă are prea puțin în comun cu explorarea intensivă a textelor din programa normală a cursului, deci cu lectura atentă verificată prin exerciții de tip adevărat/fals, asociere, alegere multiplă etc. Cu toate acestea, beneficiile măsurate, așa cum le-am citat în prima parte, întăresc recomandarea lui Paul Nation de a introduce un procent important (3/16 ore) de lectură extensivă în curriculumul de L2. Teoreticianul declară că își explică rezistența profesorilor prin faptul că activitatea nu implică predare directă, ci doar cursanți care stau liniștiți și își citesc textele. Prin urmare, profesorul activ de obicei, s-ar simți vinovat să joace un astfel de rol pasiv, deși o lectură extensivă adecvată nu face decât să pună principiile predării și ale învățării în practică (Nation 2015, 143).

Există totuși activități ușor aplicabile în sala convențională de curs, cu recomandarea să fie desfășurate doar până în punctul în care nu afectează plăcerea lecturii, elementul delicat și motivant cel mai important în acest tip de demers. Activitățile cele mai creative sunt recomandate în special de instituții internaționale ca British Council sau Cambridge University Press, care susțin prin publicații sau evenimente didactice și științifice citirea extensivă (Graham 2012, Piccolo 2017). Ca în cazul lecturii clasice atente, se poate vorbi de trei calupuri de activități, în trei momente distincte: pre-lectură, în timpul lecturii și post-lectură.

În prima situație, o imagine legată de subiectul textului poate constitui un bun input. Studenții își imaginează subiectul cărții sau chiar încearcă un rezumat predictiv. Profesorul păstrează variantele până după lectură și apoi o aleg împreună pe cea mai apropiată de text. Alt exercițiu pre-lectură este amestecarea câtorva idei principale/

BDD-A31343
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:54:03 UTC)

titluri de capitole, notate pe bilețele. Se restabilește ordinea probabil corectă și se încearcă, din nou, un rezumat.

În timpul lecturii, o activitate populară este crearea de benzi desenate. Profesorul alege un fragment narativ, iar studenții sunt încurajați să creeze scene desenate, cu replici cât mai reprezentative pentru personajele alese. Talentul grafic nu e necesar, mai ales că există online generatoare de benzi în funcție de necesitățile scenei alese. Transpunerea audio a unei scene cu caracter dramatic e de obicei motivantă și amuzantă. Studenții își aleg singuri personajul și scena, iar după înregistrarea audio/video e recomandat să se asculte și să se discute distanța/apropierea de personajul interpretat. Horoscopul este altă activitate adecvată acestui moment. Se distribuie fișe cu câteva zodii și trăsăturile nativilor, așa cum apar în credințele populare. Apoi, fiecare personaj va fi plasat în zodia cea mai adaptată personalității sale. Finalurile alternative își găsesc aici locul: studenții, împărțiți pe grupe, creează tipul de final pe care l-au extras: tragic, comic, absurd. Evident, nu există răspuns greșit.

Post-lectura permite cele mai numeroase activități. Una foarte simplă este notarea calității textului, pe o scară de la 1 la 10. Eventual acest rating poate fi aplicat la aspecte mai detaliate de tipul: construirea personajelor, limbajul, tensiunea, finalul etc. Hărțile de lectură sau organizatorii grafici pot încheia o lectură extensivă, fie că sunt simpli, de tipul stelei cu cinci colțuri, cinci W (Who? When? Where? What? Why), fie că sunt mai complicați, cu etape de parcurs repetate de tipul cauză-efect, ca la o căutare de comori. În fine, crearea de teste întrebare-răspuns pentru grupa concurentă poate încheia lectura extensivă, recapitulând-o indirect.

Concluzii

Studiul de față a avut două mize importante, pe care sperăm să le fi descris limpede și convingător. Mai întâi, am pledat pentru introducerea textelor gradate și a lecturii extensive în studiul românei ca limbă străină. Teoreticienii și practicienii domeniului au demonstrat cu cifre concrete utilitatea acestui tip de citire, nu numai în îmbogățirea vocabularului, ci și a celorlalte competențe comunicative. Dacă nu există încă texte gradate publicate, ca în cazul altor limbi europene, ele se pot inventa sau adapta, cu atât mai mult cu cât avem instrumente operaționale ce permit o monitorizare legitimantă a creațiilor pe nivelele de studiu A1-B2. Exemplul de mai sus al poveștii gradate *Ursulețul care caută norocul* e redus cantitativ și, prin urmare, nu la fel de relevant ca o creație mai amplă, dar demonstrează progresia textuală controlabilă. Atâta timp cât cursanții sunt convinși că fac o activitate plăcută, dar cu beneficii pentru L2, rezultatul va fi câștigător pentru amândoi actorii din procesul predării-învățării.

Referințe bibliografice

Cobb, Tom. 2007. “Computing the Vocabulary Demands of L2 Reading”, în *Language Learning & Technology*, 11(3), p. 38–63.

Common European Framework *of Reference for Languages*. 2003. URL: http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/source/framework_en.pdf.

BDD-A31343
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:54:03 UTC)

Costăchescu, Adriana; Iliescu Maria. 1994. *Vocabularul minimal al limbii române curente cu indicații gramaticale complete. Tradus în germană, franceză, italiană, spaniolă.* București, Editura Demiurg.

Graham, Stanley. 2012. "Using Graded Readers". https://www.teachingenglish.org.uk/article/using-graded-readers, accesat la 7 iunie 2018.

Krashen, Stephen; Mason, Beniko. 2015. "Can Second Language Acquirers Reach High Levels of Proficiency Through Self-Selected Reading? An Attempt to Confirm Nation's (2014) Results", în *The International Journal of Foreign Language Teaching*, vol. 10, issue 2, October 2015, p. 10-19.

McQuillan, Jeff; Krashen, Stephen. 2008. "Commentary: Can free reading take you all the way? A response to Cobb (2007)", în *About Language Learning & Technology*, **6** (27), p. 104–109.

Nation, Paul. 2014. "How much input do you need to learn the most frequent 9,000 words?", în *Reading in a Foreign Language*, Volume 26, No. 2, p. 1–16.

Nation, Paul. 2015. "Principles guiding vocabulary learning through extensive reading", în *Reading in a Foreign Language*, Volume 27, No. 1, p. 136–145.

Păltineanu, Viorel. 1980. *Dicționar practic pentru studenții străini. 1000 de cuvinte românești.* Cluj-Napoca, Curs litografiat.

Piccolo, Louanne. 2017. "What's a graded reader and why should I use it?". http://www.cambridge.org/elt/blog/2017/08/14/activities-for-graded-readers-and-extensive-reading-in-the-efl-classroom/, accesat la 7 iunie 2018.

Platon, Elena; Sonea, Ioana; Vasiu, Lavinia; Vîlcu, Dina. 2014. *Descrierea minimală a limbii române. A1, A2, B1, B2,* Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință (http://video.elearning.ubbcluj.ro/wp-content/uploads/2016/09/Descrierea-minimala-a-limbii-romane-12-IULIE-2016.pdf).

BDD-A31343
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:54:03 UTC)